

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO OBOWIĄZUJĄCE W KLASIE II PO GIMNAZJUM W LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO NR III im. J. SŁOWACKIEGO W OTWOCKU NA POZIOMIE PODSTAWOWYM I ROZSZERZONYM

(poziom rozszerzony oznaczony * i wyróżniony kolorem czerwonym)

Cele kształcenia - wymagania ogólne

Podstawa programowa do języka polskiego zawiera trzy zasadnicze wymagania ogólne:

1. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.

Uczeń rozumie teksty o skomplikowanej budowie; dostrzega sensy zawarte w strukturze głębokiej tekstu; rozpoznaje funkcje tekstu i środki językowe służące ich realizacji; ma świadomość kryteriów poprawności językowej.

2. Analiza i interpretacja tekstów kultury.

Uczeń stosuje w analizie podstawowe pojęcia z zakresu poetyki; w interpretacji tekstu wykorzystuje wiedzę o kontekstach, w jakich może być on odczytywany, poznaje niezbędne dla lektury fakty z historii literatury i innych dziedzin humanistyki; odczytuje rozmaite sensy dzieła; dokonuje interpretacji porównawczej.

3. Tworzenie wypowiedzi.

Uczeń buduje wypowiedzi o wyższym stopniu złożoności; stosuje w nich podstawowe zasady logiki i retoryki; ma świadomość własnej kompetencji językowej.

I Zakładane osiągnięcia ucznia - zakres podstawowy

NIEDOSTATECZNY – nie spełnia kryteriów na ocenę DOPUSZCZAJĄCĄ

DOPUSZCZAJĄCY	DOSTATECZNY – to, co na ocenę DOPUSZCZAJĄCĄ, a ponadto:	DOBRY – to, co na ocenę DOSTATECZNĄ, a ponadto:	BARDZO DOBRY – to, co na ocenę DOBRĄ, a ponadto:	CELUJĄCY – to, co na ocenę BARDZO DOBRĄ, a ponadto:
1. <u>Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.</u>				
a) Czytanie i słuchanie. Uczeń:				
<ul style="list-style-type: none"> - odczytuje sens całego tekstu oraz wydzielonych przez siebie fragmentów; - rozpoznaje specyfikę tekstów publicystycznych (artykuł, felieton, reportaż), politycznych (przemówienie) i popularnonaukowych; - rozpoznaje typ nadawcy i adresata tekstu; - wskazuje charakterystyczne cechy stylu danego tekstu, 	<ul style="list-style-type: none"> - odczytuje w tekście znaczenia wyrazów, związków frazeologicznych, zdań, grup zdań uporządkowanych w akapicie - odróżnia znaczenie realne i etymologiczne - wśród tekstów prasowych rozróżnia wiadomość i komentarz - rozpoznaje zastosowane w tekście środki językowe i ich funkcje w tekście; - dokonuje logicznego streszczenia tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi objaśnić sens tekstu i fragmentów oraz funkcję na tle całości - wyróżnia argumenty, kluczowe pojęcia i twierdzenia w tekście argumentacyjnym - rozpoznaje manipulację językową w tekstach reklamowych, w języku polityków i dziennikarzy 	<ul style="list-style-type: none"> - odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte; - rozróżnia w dialogu odpowiedzi właściwe i unikowe; - rozpoznaje w wypowiedzi ironię, objaśnia jej mechanizm i funkcję; - rozpoznaje pytania podchwytliwe i sugerujące odpowiedź; 	<ul style="list-style-type: none"> - uczeń rozpoznaje i wyjaśnia mechanizmy gier językowych
b) Samokształcenie i docieranie do informacji.				

Uczeń:				
- szuka literatury przydatnej do opracowania różnych zagadnień;	- selekcjonuje ją według wskazanych kryteriów - korzysta ze słowników i leksykonów, w tym słowników etymologicznych i symboli;	- w zasobach bibliotecznych korzysta zarówno z tradycyjnego księgozbioru, jak i z zapisów multimedialnych i elektronicznych, w tym Internetu);	- sporządza opis bibliograficzny książki, artykułu, zapisów elektronicznych, bibliografię wybranego tematu	- tworzy przedmiotowe bazy danych zawierające informacje zdobywane w toku nauki;
<u>2. Analiza i interpretacja tekstów kultury. Uczeń zna teksty literackie i inne teksty kultury wskazane przez nauczyciela.</u>				
a) Wstępne rozpoznanie. Uczeń:				
- określa problematykę utworu;	- prezentuje własne przeżycia wynikające z kontaktu z dziełem sztuki;	- rozpoznaje konwencję literacką	- porównuje konwencje	
b) Analiza. Uczeń:				
- wskazuje zastosowane w utworze środki wyrazu artystycznego - dostrzega w czytanych utworach cechy charakterystyczne dla określonej epoki - rozpoznaje w utworze sposoby kreowania świata przedstawionego i bohatera (narracja, fabuła, sytuacja liryczna, akcja);	- omawia zastosowane w utworze środki wyrazu artystycznego i ich funkcje oraz inne wyznaczniki poetyki danego utworu (z zakresu podstaw wersyfikacji, kompozycji, genologii) i określa ich funkcje; - porównuje utwory literackie lub ich fragmenty, dostrzega cechy wspólne i różne.	- wskazuje środki wyrazu artystycznego i ich funkcje: oksymorony, synekdochy, hiperbole, elipsy, paralelizmy) - analizując teksty dawne, dostrzega różnice językowe (fonetyczne, leksykalne) wynikające ze zmian historycznych;	- wskazuje inne wyznaczniki poetyki danego utworu z zakresu podstaw wersyfikacji, kompozycji, genologii i określa ich funkcje;	- zna wyznaczniki poetyki na przestrzeni historii literatury i ich łącińskie odpowiedniki

c) Interpretacja. Uczeń:				
- wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworu -	- wykorzystuje w interpretacji słowa kluczowe, wyznaczniki kompozycji;	wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty literackie, kulturowe, filozoficzne, religijne; - odczytuje treści alegoryczne i symboliczne utworu.	- porównuje funkcjonowanie tych samych motywów w różnych utworach literackich; - analizuje treści alegoryczne i symboliczne utworu.	
d) Wartości i wartościowanie. Uczeń:				
- dostrzega obecne w utworach literackich oraz innych tekstach kultury wartości narodowe i uniwersalne;	- dostrzega związek języka z wartościami	- rozumie, że język podlega wartościowaniu, jest narzędziem wartościowania, a także źródłem poznania wartości	- dostrzega w świecie konflikty wartości (np. równości i wolności, sprawiedliwości i miłosierdzia) oraz rozumie źródła tych konfliktów.	- analizuje rozwój wartości na przestrzeni wieków
3. <u>Tworzenie wypowiedzi.</u>				
a) Mówienie i pisanie. Uczeń:				
- tworzy dłuższy tekst pisany lub mówiony (rozprawka, recenzja, referat, interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej;	- opracowuje redakcyjnie własny tekst - dokonuje uzupełnień, przekształceń, skrótów, eliminuje przypadkową niejednoznaczność wypowiedzi, - sporządza przypisy; - tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki	- wykonuje różne działania na tekście cudzym - streszcza, parafrazuje, sporządza konspekt, cytuje - przygotowuje wypowiedź - wybiera formę gatunkową i odpowiedni układ kompozycyjny, - analizuje temat, - wybiera formę kompozycyjną, - sporządza plan wypowiedzi, - dobiera właściwe słownictwo;	- stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, - zdaje sobie sprawę z ich wartości i funkcji, - wystrzega się nieuczciwych zabiegów erystycznych; - stawia tezę lub hipotezę, - dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, - dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności w wypowiedzi, - podsumowuje, dobiera	- publicznie wygłasza przygotowaną przez siebie wypowiedź, dbając o dźwiękową wyrazistość przekazu, w tym także tempo mowy i donośność głosu;

			przykłady ilustrujące wywód myślowy, - przeprowadza prawidłowe wnioskowanie;	
b) Świadomość językowa. Uczeń:				
- posługuje się podstawowym słownictwem	- posługuje się słownictwem różnorodnym	- operuje słownictwem z określonych kręgów tematycznych	- operuje słownictwem rozwiniętym i koncentrującym się wokół tematów: Polska, Europa, świat – współczesność i przeszłość; kultura, cywilizacja, polityka).	

II. Kryteria oceny osiągnięć ucznia – wiadomości i umiejętności odpowiadające kolejnym ocenom

NIEDOSTATECZNY – nie spełnia kryteriów na ocenę DOPUSZCZAJĄCĄ

KRYTERIA OGÓLNE:				
DOPUSZCZAJĄCY	DOSTATECZNY – to, co na ocenę DOPUSZCZAJĄCĄ, a ponadto:	DOBRY – to, co na ocenę DOSTATECZNA, a ponadto:	BARDZO DOBRY – to, co na ocenę DOBRĄ, a ponadto:	CELUJĄCY– to, co na ocenę BARDZO DOBRĄ, a ponadto:
<ul style="list-style-type: none"> • ma niepełną wiedzę i podstawowe umiejętności określone w podstawie programowej • zna i poprawnie stosuje podstawowe pojęcia z zakresu nauki o języku, historii i teorii literatury • zna treść omawianych tekstów kultury, streszcza utwory fabularne, charakteryzuje bohaterów • określa tematykę i problematykę omawianego utworu • umie zaprezentować podstawowe wiadomości o epokach literackich (ramy czasowe, światopogląd epoki, najważniejsze hasła i ideały, kierunki artystyczne, typowe gatunki) • podejmuje próby publicznego zabierania 	<ul style="list-style-type: none"> • zna podstawowe zasady poprawności językowej • rozróżnia odmiany stylowe polszczyzny oraz rodzaje stylizacji • zna podstawowe funkcje tekstów językowych • rozróżnia językowe środki perswazji i manipulacji) • podejmuje próby analizy i interpretacji tekstu, wskazuje główne wątki w utworze • odczytuje sens utworu, uwzględniając kompozycję i słowa – klucze • dostrzega związki między literaturą a innymi dziełami sztuki • zna style w sztuce i 	<ul style="list-style-type: none"> • ma podstawową wiedzę i umiejętności określone w podstawie programowej, posługuje się nimi w sytuacjach typowych • dobrze zna treść i problematykę omawianych lektur i innych tekstów kultury • zna i respektuje zasady poprawności i normy językowej • rozpoznaje środki stylistyczne, określa ich funkcje w utworze oraz stosuje je w sposób świadomy we własnych wypowiedziach • dokonuje pogłębionej analizy i interpretacji tekstu • rozpoznaje typ nadawcy i adresata utworu • umieszcza interpretowany tekst w kontekście biograficznym, filozoficznym, 	<ul style="list-style-type: none"> • ma pełną wiedzę i umiejętności określone w podstawie programowej, posługuje się nimi w sytuacjach problemowych • szczegółowo zna treść i problematykę omawianych lektur • zna zasady retoryczne dotyczące kompozycji tekstu • rozpoznaje cechy stylu i języka w poznawanych utworach • dokonuje wnikliwej analizy i interpretacji tekstu • umieszcza interpretowany tekst w różnych kontekstach • analizuje kreację i elementy świata przedstawionego utworu • porównuje aspekty analizowanego/analizowanych dzieła/dzieł 	<ul style="list-style-type: none"> • ma wiedzę i umiejętności wykraczające poza podstawę programową, posługuje się nimi w różnych trudnych sytuacjach problemowych • zna teksty z poziomu podstawowego i rozszerzonego oraz inne – poznane w trakcie własnej lektury • krytycznie analizuje i interpretuje tekst • zna przemiany zachodzące w obrębie poszczególnych gatunków literackich • funkcjonalnie wykorzystuje różne konteksty w interpretacji utworu • rozpoznaje znaki tradycji • redaguje własną wypowiedź zgodnie z regułami gatunkowymi i funkcją • świadomie dobiera środki językowe w wypowiedzi

<p>głosu</p> <ul style="list-style-type: none"> • mówi i pisze na zadany temat w sposób komunikatywny, przestrzegając podstawowych zasad poprawności i kompozycji • sporządza notatki z lekcji zawierające główne omawiane treści 	<p>rozpoznaje ich cechy</p> <ul style="list-style-type: none"> • umieszcza interpretowany tekst w kontekście historycznoliterackim • przyporządkowuje wcześniej poznany tekst kultury (na podstawie konwencji, stylu, obyczaju, obrazu kultury materialnej) określonej epoki literackiej • zabiera głos na temat, formułuje opinie, stosuje zasady etykiety językowej • pisze dłuższe wypowiedzi, zachowując zasady poprawności językowej i kompozycji • zna reguły gatunkowe zadanej formy wypowiedzi, potrafi je stosować • słucha ze zrozumieniem, notuje selektywnie i funkcjonalnie 	<p>religijnym, itp.</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje elementy świata przedstawionego utworu • rozpoznaje wykładniki ironii, groteski, komizmu, patosu • rozpoznaje konwencje stylistyczne • rozpoznaje motywy, symbole, toposy, aluzje literackie • krytycznie i samodzielnie zbiera materiały na wybrany temat, korzystając z różnych źródeł • syntetyzuje i porządkuje zgromadzone informacje • planuje swoją wypowiedź, sporządzając plan, konspekt, notatkę • dostosowuje formę wypowiedzi do okoliczności, tematu i osoby adresata • tworzy w pełni samodzielnie i ze świadomością wyznaczników gatunkowych takie wypowiedzi pisemne jak: referat, rozprawka, recenzja, esej, felieton, esej interpretacyjny 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia i wartościuje postawy wyrażane w poszczególnych dziełach literackich • rozpoznaje nawiązania intertekstualne • rozpoznaje związki między tekstem literackim a rzeczywistością pozaliteracką (językiem i historią poszczególnych epok) • rozpoznaje i ocenia procesy zachodzące w kulturze i wzajemne wpływy poszczególnych stylów, prądów i epok • pisze tekst w określonym stylu • gromadzi i selekcjonuje literaturę przedmiotu wg określonych kryteriów 	<p>ustnej i pisemnej podejmuje własne próby literackie</p> <ul style="list-style-type: none"> • bierze udział w konkursach i olimpiadach polonistycznych
---	--	---	--	---

KRYTERIA SZCZEGÓŁOWE:				
Zna pojęcia związane z epokami i ma określone umiejętności:				
DOPUSZCZAJĄCY	DOSTATECZNY – to, co na ocenę DOPUSZCZAJĄCĄ, a ponadto:	DOBRY – to, co na ocenę DOSTATECZNĄ, a ponadto:	BARDZO DOBRY – to, co na ocenę DOBRĄ, a ponadto:	CELUJĄCY – to, co na ocenę BARDZO DOBRĄ, a ponadto:
ROMANTYZM – O EPOCE				
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia <i>romantyzm, irracjonalizm, naród, indywidualizm, młodość, bunt, ludowość</i> • wskazuje wydarzenia wyznaczające początek i koniec romantyzmu polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia <i>panteizm, orientalizm, preromantyzm, burza i napór</i> • wskazuje i objaśnia daty wyznaczające początek i koniec romantyzmu polskiego oraz europejskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze dzieła preromantyzmu europejskiego • opisuje specyfikę romantyzmu polskiego • wypowiada się na temat życia i twórczości George’a Byrona 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat wydarzeń historycznych, które miały wpływ na kształtowanie się nowej epoki • przedstawia postać Napoleona i jego wpływ na kształtowanie się nowej epoki 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje specyfikę życia codziennego w romantyzmie • charakteryzuje zjawisko dandyzmu
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia <i>subiektywizm, idealizm, teza, antyteza, synteza</i> • wskazuje filozofa, którego poglądy są reprezentatywne dla epoki 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia <i>metafizyka, mesjanizm</i> • charakteryzuje ogólne tendencje filozoficzne epoki • czyta ze zrozumieniem fragment dzieła Hegla <i>Wykłady z filozofii dziejów</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • referuje najważniejsze tezy filozofii Hegla • wyjaśnia istotę triady Hegla 	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy przyczyny popularności mesjanizmu w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • referuje poglądy filozoficzne Johanna Gottlieba Fichtego na podstawie informacji dostępnych w podręczniku oraz innych źródłach
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia <i>pejzaż, ogród romantyczny</i> • rozpoznaje pejzaż i ogród romantyczny na przykładach • wskazuje najważniejsze dzieła sztuki romantycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia <i>historyzm, neogoty, orientalizm</i> • wymienia cechy charakterystyczne stylu romantycznego i objaśnia je na przykładach 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje i ilustruje przykładami najważniejsze tematy sztuki romantycznej • opisuje twórczość kluczowych artystów romantycznych (Henry’ego Fuseli, Caspara Davida Friedricha, Francisca Goi) 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje romantyczne dzieło sztuki • omawia wpływ gotyku na sztukę renesansu • charakteryzuje specyfikę teatru romantycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy pejzażu romantycznego • charakteryzuje ogólnie polskie malarstwo romantyczne • wypowiada się na temat muzyki romantycznej
ROMANTYZM – TEKSTY Z EPOKI				
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia <i>bohater romantyczny, bohater</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia <i>ludowość, orientalizm, fantastyka, groza,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia <i>frenetka, powieść poetycka, gawęda</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie <i>wallenrodyzm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje specyfikę

	<i>werterowski, bohater bajroniczny, ballada, epopeja narodowa, dramat romantyczny</i>	<i>mesjanizm</i> • charakteryzuje różne typy bohatera romantycznego	<i>szlachecka</i> • określa rolę wątków irracjonalnych w twórczości romantyków	• określa rolę wyobraźni i natchnienia w twórczości romantyków	romantycznych gatunków literackich
*	• orientuje się w twórczości Johanna Wolfganga Goethego i Fryderyka Schillera • streszcza fragment prozy Johanna Wolfganga Goethego • omawia treść wiersza <i>Do radości</i>	• orientuje się w najważniejszych wątkach <i>Cierpień młodego Wertera</i> • odnajduje w wierszu Schillera elementy oświeceniowe i romantyczne	• wyjaśnia zasadność użycia powieści epistolarnej dla przedstawienia losów Wertera • wskazuje w powieści elementy zapowiadające romantyzm • analizuje wiersz <i>Do radości</i>	• opisuje wpływ powieści Goethego na kulturę i obyczajowość pierwszej fazy romantyzmu w Europie • formułuje własne zdanie na temat zasadności użycia tekstu wiersza Fryderyka Schillera jako hymnu Unii Europejskiej	• streszcza <i>Cierpień młodego Wertera</i> i interpretuje dzieło
	• wyjaśnia pojęcia <i>ballada, poeci jezior</i> • czyta ze zrozumieniem, zamieszczone w podręczniku wiersze	• omawia stosunek poetów romantycznych do przyrody na podstawie treści utworów	• omawia kreację podmiotu lirycznego w wierszu romantycznym na przykładzie podanych utworów	• analizuje i interpretuje wiersze zamieszczone w podręczniku	• omawia różnice pomiędzy powieścią gotycką a powieścią <i>Frankenstein</i>
	• wyjaśnia pojęcia <i>ballada, świat ponadzmysłowy, światopogląd empiryczny</i> • relacjonuje treść ballady • wypowiada się na temat życia i twórczości Adama Mickiewicza	• omawia przedstawione w utworze idee oświeceniowe i romantyczne • charakteryzuje bohaterkę ballady jako osobę obłąkaną	• omawia funkcję ludu w balladzie • interpretuje utwór jako manifest romantyzmu polskiego	• omawia balladę jako gatunek typowy dla światopoglądu romantycznego	• opisuje etap biografii Adama Mickiewicza, w którym powstał tekst • odnosi postać Starca przedstawionego w balladzie do sylwetki Jana Śniadeckiego
	• wyjaśnia pojęcia <i>bohater werterowski, książki zbójckie</i> • streszcza fragment IV cz. <i>Dziadów</i> zamieszczony w podręczniku • relacjonuje treść IV cz. <i>Dziadów</i>	• orientuje się w treści IV cz. <i>Dziadów</i> • wyjaśnia, kim są postacie toczące dialog w cytowanym fragmencie • opisuje miłość romantyczną	• przedstawia podział dramatu • wymienia cechy miłości romantycznej zawarte we fragmentach • porównuje postać Księdza jako antagonisty Gustawa ze Starcem z <i>Romantyczności</i>	• analizuje język fragmentów jako przykład stylu romantycznego • omawia sens przestrogi, wygłoszonej przez Gustawa • wyjaśnia funkcję ekspresji słownej w wypowiedziach	• porównuje fragment utworu z <i>Romantycznością</i> • wypowiada się na temat statusu ontologicznego Gustawa

	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje Gustawa jako bohatera werterowskiego 		<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cechy dramatu romantycznego 	Gustawa	<ul style="list-style-type: none"> • zestawia Gustawa z tytułowym bohaterem <i>Cierpień młodego Wertera</i>
	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>sonet</i> • omawia treść sonetów zamieszczonych w podręczniku • wskazuje w utworach Adama Mickiewicza cechy gatunkowe sonetu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia terminy <i>Orient, orientalizm</i> • charakteryzuje obraz Orientu w wierszu <i>Bakczysaraj w nocy</i> • wiąże tematykę utworów z biografią Adama Mickiewicza 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje sonety • omawia funkcje zastosowanych w utworach środków stylistycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie <i>pielgrzym</i> w kontekście zaprezentowanych utworów • w wierszu <i>Stepy akemańskie</i> omawia kreację podmiotu mówiącego • w wierszu <i>Burza</i> opisuje kreację bohatera lirycznego pojawiającego się w ostatniej strofie 	<ul style="list-style-type: none"> • odnosi budowę sonetów Adama Mickiewicza do tradycji gatunku • porównuje sonet <i>Burza</i> z obrazem Théodore'a Géricault <i>Tratwa „Meduzy”</i>
	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść cz. III <i>Dziadów</i> • wyjaśnia terminy <i>improwizacja, mesjanizm, prometeizm, dramat romantyczny</i> • przedstawia obraz społeczeństwa polskiego na podstawie scen <i>Salon warszawski</i> i <i>Pan Senator</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia <i>filomaci, filareci, martyrologia</i> • przedstawia okoliczności powstania cz. III <i>Dziadów</i> • omawia problem teodycei obecny w Wielkiej Improwizacji • tłumaczy znaczenie pojęcia <i>prometeizm</i> na podstawie analizy Wielkiej Improwizacji • odczytuje znaczenie pojęcia <i>mesjanizm</i> w kontekście Widzenia Księdza Piotra • interpretuje symbolikę przypowieści Żegoty • prezentuje cechy dramatu romantycznego na przykładzie <i>Dziadów</i> cz. III • charakteryzuje Konrada jako bohatera romantycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • odnosi treść scen więziennych do biografii Adama Mickiewicza • interpretuje przemianę Gustawa w Konrada • przedstawia wątki biblijne obecne w Widzeniu Księdza Piotra • dostrzega stylizację apokaliptyczną Widzenia Księdza Piotra • wyjaśnia słowa Wysockiego: <i>Nasz naród jak lawa...</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje kreację Konrada podczas Wielkiej Improwizacji • przedstawia rolę Małej Improwizacji • omawia funkcję epizodu przedstawiającego historię pani Rollison • omawia stylizację apokaliptyczną obecną w Widzeniu Księdza Piotra • interpretuje <i>Ustęp</i> oraz <i>Do przyjaciół Moskali</i> z uwagi na obraz społeczeństwa rosyjskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje „pieśń wampiryczną” Konrada • porównuje sceny oniryczne w cz. III <i>Dziadów</i> • dyskutuje na temat dwóch postaw człowieka wobec Boga – Konrada i Księdza Piotra
	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść <i>Pana Tadeusza</i> Adama Mickiewicza 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje Jacka Soplicę/księdza Robaka jako 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia termin <i>ironia romantyczna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia ewolucję bohatera w twórczości Adama Mickiewicza 	<ul style="list-style-type: none"> • odnosi tematykę <i>Pana Tadeusza</i> do

<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia terminy <i>inwokacja</i>, <i>epopeja narodowa</i> • prezentuje pełny tytuł dzieła i go wyjaśnia • omawia warstwy szlacheckie ukazane w dziele 	<p>bohatera dynamicznego</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia tło historyczne <i>Pana Tadeusza</i> na podstawie opisu przyjazdu tytułowego bohatera, historii rodu Horeszków oraz koncertu Jankiela • wymienia cechy, które uczyniły z <i>Pana Tadeusza</i> epopeję narodową 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia genezę <i>Pana Tadeusza</i> w świetle <i>Epilogu</i> • przedstawia funkcję opisów przyrody w dziele 		<p>życiorysu Adama Mickiewicza</p> <ul style="list-style-type: none"> • zestawia romantyczny obraz natury z opisami przyrody w <i>Panu Tadeuszu</i> • analizuje i ocenia adaptację filmową <i>Pana Tadeusza</i> w reżyserii Andrzeja Wajdy
<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść utworów [<i>Nad wodą wielką i czystą...</i>] i [<i>Polaty się łzy...</i>] • wyjaśnia znaczenie terminu <i>wyznanie autobiograficzne</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia sposób ukazania natury w wierszu [<i>Nad wodą wielką i czystą...</i>] • opisuje sposób przedstawienia każdego z etapów życia podmiotu mówiącego w wierszu [<i>Polaty się łzy...</i>] 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia kreację podmiotu mówiącego w obu utworach • określa rolę paralelizmu w wierszu [<i>Nad wodą wielką i czystą...</i>] i klamry kompozycyjnej w wierszu [<i>Polaty się łzy...</i>] 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje wiersze z uwagi na sposób ukazania przemijania • wypowiada się na temat działalności Adama Mickiewicza w ostatnich latach jego życia 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat wiersza [<i>Polaty się łzy...</i>] w kontekście biografii Adama Mickiewicza • omawia odmiennosc obu liryków od dotychczasowej twórczości poety
<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze wydarzenia w biografii Adama Mickiewicza • podaje tytuły omawianych utworów Adama Mickiewicza • prezentuje tematykę omawianych utworów Adama Mickiewicza 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje problematykę omawianych utworów Adama Mickiewicza 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje najważniejsze tematy i motywy w twórczości Adama Mickiewicza 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje biografię Adama Mickiewicza • omawia znaczenie twórczości Adama Mickiewicza dla rozwoju literatury polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat twórczości Adama Mickiewicza w kontekście jego biografii • dyskutuje na temat znaczenia twórczości Adama Mickiewicza dla rozwoju literatury polskiej
<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść wiersza • wyjaśnia pojęcia <i>Termopile</i>, <i>Cheronea</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia na podstawie wiersza symbolikę Termopil i Cheronei w odniesieniu do historii Polski 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia kreację podmiotu mówiącego w utworze • odczytuje znaczenie symboli 	<ul style="list-style-type: none"> • przytacza opinię podmiotu lirycznego o rodakach zawartą w <i>Grobie Agamemnona</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • bierze udział w dyskusji na temat obrazu Polaków

			użytych w utworze <i>czerepu rubasznego, duszy anielskiej</i> i innych	• omawia odwołania mitologiczne w utworze	zawartego w <i>Grobie Agamemnona</i> oraz jego ponadczasowości
	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść wiersza • wyjaśnia terminy <i>hymn, nostalgia, emigrant</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia relację pomiędzy zastosowanym gatunkiem literackim a treścią wiersza • określa funkcję epifory zastosowanej w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje kreację podmiotu lirycznego • analizuje sposób przedstawienia natury przez Słowackiego 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia sposób tworzenia nastroju w wierszu • interpretuje utwór w kontekście biografii Juliusza Słowackiego oraz w wymiarze uniwersalnym 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat losu emigranta • dokonuje analizy porównawczej <i>Hymnu</i> Juliusza Słowackiego i <i>Stepów akemańskich</i> Adama Mickiewicza
	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść podanych fragmentów oraz całości utworu • podaje genezę i znaczenie imienia <i>Kordian</i> • wskazuje cechy charakterystyczne Kordiana jako bohatera romantycznego • wyjaśnia pojęcie <i>winkelriedyzm</i> • charakteryzuje głównego bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje głównego bohatera na podstawie fragmentu monologu na szczycie Mont Blanc • omawia stanowisko Prezesa na podstawie fragmentu aktu III • wskazuje przyczyny omdlenia Kordiana • przedstawia cechy bohatera werterowskiego w postaci Kordiana • wyjaśnia znaczenie opowieści Grzegorza • przytacza argumenty przeciwników oraz zwolenników zamachu na cara • wymienia cechy dramatu romantycznego na podstawie <i>Kordiana</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje symbolikę miejsca, z którego bohater wygłasza monolog • przedstawia reakcję Kordiana na decyzję spiskowych w kontekście jego monologu wygłoszonego na górze Mont Blanc • analizuje <i>Przygotowanie</i> w kontekście historii powstania listopadowego • omawia wpływ etapów podróży Kordiana na kształtowanie się światopoglądu bohatera • przedstawia koncepcję bohatera romantycznego zaprezentowaną w <i>Kordianie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje rolę Strachu i Imaginacji na podstawie analizy fragmentu sceny V aktu III • analizuje sposób tworzenia napięcia w prezentowanej scenie • porównuje winkelriedyzm Słowackiego z mesjanizmem Mickiewicza • analizuje rolę diabła w <i>Kordianie</i> • zestawia Kordiana z Konradem 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje fragment monologu na Mont Blanc z Wielką Improwizacją z III cz. <i>Dziadów</i> • interpretuje fragment monologu Kordiana w zestawieniu z obrazem Caspara Davida Friedricha <i>Wędrowiec nad morzem mgieł</i> • omawia ocenę powstania listopadowego według Juliusza Słowackiego i ustosunkowuje się do niej • przedstawia i analizuje dwa sposoby mówienia o

					powstaniu listopadowym – Adama Mickiewicza w III cz. <i>Dziadów</i> i Juliusza Słowackiego w <i>Kordianie</i>
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia najważniejsze wydarzenia w biografii poety podaje tytuły poznanych utworów Słowackiego 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia problematykę wybranych utworów wieszczą 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje najważniejsze tematy i motywy w twórczości Słowackiego 	<ul style="list-style-type: none"> omawia znaczenie twórczości Słowackiego dla rozwoju literatury polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat poglądów Słowackiego o Polsce i Polakach w kontekście jego twórczości bierze udział w dyskusji na temat znaczenia twórczości poety w rozwoju literatury polskiej
	<ul style="list-style-type: none"> relacjonuje treść <i>Nie-Boskiej komedii</i> charakteryzuje obóz Rewolucji 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje argumenty hrabiego Henryka i Pankracego omawia cechy dramatu romantycznego na podstawie <i>Nie-Boskiej komedii</i> 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje tytuł dramatu wyjaśnia zakończenie dramatu charakteryzować hrabiego Henryka jako bohatera tragicznego 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje przyczyny klęski małżeństwa hrabiego Henryka omawia rozważania, dotyczące poety i poezji 	<ul style="list-style-type: none"> przywołuje szerokie konteksty i nawiązania
	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia tematykę omawianych wierszy Cypriana Norwida określa rodzaj liryki i adresata w utworach <i>Fortepian Szopena</i> i <i>Bema pamięci żałobny rapsod</i> orientuje się w treści utworu, do którego nawiązuje wiersz <i>W Weronie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> dzieli utwór <i>Fortepian Szopena</i> na części tematyczne omawia tradycje pogrzebowe przedstawione w rapsodzie określa sposób, w jaki wiersz <i>W Weronie</i> odwołuje się do utworu Szekspira 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje środki stylistyczne zastosowane w wierszu <i>Fortepian Szopena</i> i określa ich funkcje odczytuje znaczenie motto w kontekście całego utworu interpretuje sposób przedstawienia pochówku generała określa funkcję użytych w rapsodzie wyróżników graficznych 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje symbole użyte w wierszu <i>Fortepian Szopena</i> omawia koncepcję sztuki przedstawioną w <i>Fortepianie Szopena</i> analizuje sposób, w jaki Norwid osiągnął w rapsodzie nastrój żałoby interpretuje przesłanie utworów <i>Bema pamięci żałobny rapsod</i> oraz <i>W Weronie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje wiersze Norwida w kontekście konwencji romantycznej –czym nawiązują i czym się od niej odróżniają w odniesieniu do wiersza <i>Bema pamięci żałobny rapsod</i> podejmuje dyskusję o roli wybitnych jednostek

			<ul style="list-style-type: none"> • podaje funkcje środków stylistycznych zastosowanych w wierszu <i>W Weronie</i> 		w świecie
<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje najważniejsze wydarzenia dramatu • na podstawie fragmentu tekstu charakteryzuje Fausta 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przyczyny, które skłoniły Fausta do podpisania paktu z Mefistofešem • przedstawia funkcję postaci Małgorzaty dla ideowej wymowy utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje pakt Fausta i Mefistofelesa • wyjaśnia zakończenie utworu • wypowiada się na temat obrazu szatana w <i>Fauście</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje słowa diabła, który odpowiada na pytanie, kim jest • prezentuje postać Fausta jako metaforę człowieczeństwa 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje historie Hioba i Fausta 	
ROMANTYZM – NAUKA O JĘZYKU					
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów <i>znaki naturalne</i> i <i>znaki konwencjonalne</i> • wskazuje różnice pomiędzy znakami naturalnymi a konwencjonalnymi • podaje przykłady znaków naturalnych i konwencjonalnych • przywołuje schemat komunikacyjny według Romana Jakobsona • wymienia funkcje języka 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia terminy <i>symptom, ikony, kod, akt komunikacji, komunikat językowy</i> • tłumaczy różnicę pomiędzy stroną znaczącą a znaczoną znaku językowego • objaśnia elementy schematu komunikacyjnego Romana Jakobsona • prezentuje funkcje języka i ilustruje je przykładami • wymienia najważniejsze cechy stylu romantycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia terminy <i>kompetencja językowa, slang</i> • odnosi funkcje języka do konkretnych przykładów • omawia specyfikę współczesnego modelu komunikacji • wskazuje cechy stylu romantycznego na przykładach 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia termin <i>tabu językowe</i> i ilustruje go przykładami • tłumaczy zależność pomiędzy stylem romantycznym a obrazem świata, który on odzwierciedla 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje funkcje języka nieuwzględnione przez Jakobsona • omawia funkcję perswazyjną w wybranym przekazie reklamowym 	
ROMANTYZM – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje opinie przedstawione w podanych fragmentach 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega różnica pomiędzy oceną romantyzmu Marii Janion i Witolda Gombrowicza 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia relację pomiędzy funkcjonowaniem paradygmatu romantycznego a kwestią niepodległości 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat funkcjonowania paradygmatu romantycznego we współczesnej Polsce w kontekście fragmentu książki Marii Janion • określa wpływ Adama Mickiewicza na tworzenie polskich mitów narodowych 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje opinię na temat paradygmatu romantycznego oraz wpływu Mickiewicza na kształtowanie się tożsamości narodowej 	
<ul style="list-style-type: none"> • przytacza najważniejsze fakty, sądy i opinie na temat 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia najistotniejsze elementy tradycji romantycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje wnioski na tematy związane z literaturą 	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w dyskusji na tematy związane z 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje odpowiednie 	

romantyzmu		romantyczną • określa własne stanowisko w kwestii dziedzictwa romantyzmu	romantyzmem i stosuje odpowiednie argumenty • w swoich wypowiedziach dokonuje uogólnień, podsumowań i porównań	konteksty interpretacyjne wywodzące się z romantyzmu • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze dotyczące literatury romantycznej
ROMANTYZM – NAWIĄZANIA				
• rozpoznaje wpływy kultury romantycznej w różnych dziełach sztuki	• wskazuje gatunki romantyczne funkcjonujące we współczesnej kulturze	• omawia wpływ romantyzmu na epoki późniejsze	• przedstawia rolę światopoglądu romantycznego w dziejach kultury polskiej	• podejmuje dyskusję na temat wpływu światopoglądu romantycznego na polską historię i kulturę
• omawia zjawisko Wielkiej Emigracji • opisuje obraz Jerzego Dudy-Gracza <i>Wielka Emigracja</i>	• omawia sposób przedstawienia zjawiska Wielkiej Emigracji przez Jerzego Dudę-Gracza	• odnosi definicję terminu <i>groteska</i> do dzieła Dudy-Gracza	• wyraża własną opinię na temat obrazu	• dyskutuje na temat zjawiska emigracji w kontekście swojej wiedzy na temat uchodźstwa popowstaniowego oraz obrazu Dudy-Gracza
POZYTYWIZM – O EPOCE				
• wyjaśnia etymologię terminu <i>pozytywizm</i> • wskazuje daty wyznaczające ramy epoki w Europie	• omawia wydarzenia związane z datami wyznaczającymi ramy czasowe epoki w Europie • wyjaśnia znaczenie terminów <i>scjentyzm, organicyzm, ewolucjonizm, utylitaryzm</i>	• wskazuje przemiany cywilizacyjne i społeczne, które ukształtowały epokę	• opisuje życie codzienne w drugiej połowie XIX w.	• analizuje wskazane obrazy w kontekście wizerunku epoki
• wskazuje daty wyznaczające ramy czasowe epoki w Polsce • wyjaśnia terminy <i>praca</i>	• wyjaśnia różnicę w funkcjonowaniu terminu <i>pozytywizm</i> pomiędzy Europą a	• wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>inteligencja</i> • opisuje przemiany	• analizuje rolę powstania styczniowego w kształtowaniu się pozytywizmu polskiego	• podejmuje dyskusję na temat powstania styczniowego

	<i>organiczna, praca u podstaw, asymilacja Żydów, emancypacja kobiet</i>	Polską • porównuje pozytywizm polski z europejskim	cywilizacyjne na ziemiach polskich w drugiej połowie XIX w.		• analizuje poszczególne różnice pomiędzy pozytywizmem polskim a europejskim
	• czyta ze zrozumieniem fragment tekstu filozoficznego Auguste'a Comte'a <i>Rozprawa o duchu filozofii pozytywnej</i> • wymienia najważniejsze założenia filozofii Comte'a	• omawia najważniejsze założenia filozofii Comte'a	• wyjaśnia istotę filozofii pozytywnej	• charakteryzuje polską filozofię pozytywistyczną	• przybliża światopogląd pozostałych filozofów pozytywistycznych (Johna Stuarta Milla, Herberta Spencera, Hipolita Taine'a)
	• wyjaśnia znaczenie terminów <i>realizm, naturalizm</i> • rozpoznaje realizm na przykładach • podaje tytuły przykładowych dzieł sztuki drugiej połowy XIX w.	• wyjaśnia znaczenie terminów <i>akademizm, eklektyzm</i> oraz <i>malarstwo historyczne</i> i podaje przykłady dzieł realizujących te style • wymienia cechy charakterystyczne realizmu w malarstwie	• wyjaśnia technikę realizmu na wybranym przykładzie • wymienia najważniejszych polskich twórców drugiej połowy XIX w. (Józef Chełmoński, Aleksander i Maksymilian Gierymscy, Jan Matejko) oraz tytuły ich dzieł • omawia architekturę drugiej połowy XIX w.	• analizuje dzieło sztuki według wskazanych kryteriów • wyjaśnia przyczyny popularności malarstwa historycznego w Polsce • omawia specyfikę teatru drugiej połowy XIX w.	• wypowiada się na temat muzyki drugiej połowy XIX w. • analizuje i ocenia dzieła realistyczne oraz wybrane dzieło polskiego malarstwa historycznego
POZYTYWIZM – TEKSTY Z EPOKI					
	• wyjaśnia znaczenie terminów <i>nowela, opowiadanie, obrazek, powieść tendencyjna, realizm, powieść historyczna</i>	• omawia służebną rolę powieści tendencyjnej • przedstawia założenia poezji pozytywizmu w kontekście tradycji romantycznej	• analizuje przyczyny popularności gatunków epickich w drugiej połowie XIX w.	• analizuje przyczyny popularności powieści historycznej w Polsce	• prezentuje treść wybranej powieści realistycznej Stendhala, Dickensa, Tołstoja Flauberta bądź Balzaka
	• wyjaśnia znaczenie terminów <i>publicystyka, retoryka</i>	• wskazuje w czytanych tekstach elementy światopoglądu pozytywistycznego	• wyjaśnia przyczyny popularności prasy i publicystyki w drugiej połowie	• analizuje retoryczną funkcję przytoczeń znajdujących się na początku artykułu	• bierze udział w dyskusji na temat roli prasy i publicystyki

<ul style="list-style-type: none"> • streszcza zamieszczone w podręczniku fragmenty artykułów Aleksandra Świętochowskiego i Bolesława Prusa 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia kryteria, według których Aleksander Świętochowski wyodrębnił dwie antagonistyczne grupy 	<p>XIX w.</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa, w jakim znaczeniu Prus używa słów <i>naród</i>, <i>narodowy</i> 	<p>Świętochowskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję dotyczącą postulatów Aleksandra Świętochowskiego i Bolesława Prusa 	<p>we współczesnym świecie</p>
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia termin <i>sonet</i> • prezentuje treść omawianych wierszy Adama Asnyka: <i>Do młodych</i> oraz <i>Sonetu</i> • określa rodzaj liryki obu utworów 	<ul style="list-style-type: none"> • odnajduje w wierszu <i>Do młodych</i> elementy programu pozytywistycznego • prezentuje opinię na temat pozytywistów i romantyków przedstawioną w wierszu <i>Do młodych</i> • wskazuje w <i>Sonecie</i> cechy charakterystyczne dla tego gatunku literackiego 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje przesłanie wiersza <i>Do młodych</i> • analizuje <i>Sonet</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje sposób przedstawienia miłości w <i>Sonecie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje analizy porównawczej wierszy Adama Asnyka <i>Do młodych</i> i Adama Mickiewicza <i>Oda do młodości</i>
<ul style="list-style-type: none"> • streszcza zamieszczony w podręczniku fragment <i>Mendla Gdańskiego</i> Marii Konopnickiej • wyjaśnia znaczenie terminów <i>antysemityzm</i>, <i>pogrom</i>, <i>asymilacja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje głównego bohatera noweli oraz zegarmistrza 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację Żydów na ziemiach polskich w drugiej połowie XIX w. • omawia argumentację zegarmistrza usprawiedliwiającą pogrom 	<ul style="list-style-type: none"> • odnajduje i omawia postulat pracy organicznej w podanym fragmencie noweli 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia źródła antysemityzmu w Polsce • wypowiada się na temat skuteczności pozytywistycznych postulatów dotyczących asymilacji • analizuje problem antysemityzmu w świecie współczesnym
<ul style="list-style-type: none"> • streszcza zamieszczony fragment <i>Marty</i> Elizy Orzeszkowej • wyjaśnia znaczenie terminów <i>emancypacja</i>, <i>powieść tendencyjna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje najważniejsze wydarzenia powieści Elizy Orzeszkowej • określa sytuację narracyjną w prezentowanym fragmencie • charakteryzuje tytułową bohaterkę 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia sytuację kobiet po upadku powstania styczniowego 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje problem, z którym boryka się bohaterka fragmentu powieści • odnajduje powiązania pomiędzy biografią Elizy Orzeszkowej a podjętym przez nią tematem 	<ul style="list-style-type: none"> • zabiera głos w dyskusji na temat dzisiejszej sytuacji kobiet w Polsce i na świecie

<ul style="list-style-type: none"> • streszcza fragment felietonu Bolesława Prusa <i>Kroniki tygodniowe</i> zamieszczonego w podręczniku • wyjaśnia znaczenie terminu <i>felieton</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • odnajduje cechy felietonu we fragmencie <i>Kronik tygodniowych</i> • wymienia problemy społeczne, o których pisze autor felietonu 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje funkcję komizmu we wskazanym fragmencie 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat przyczyn popularności felietonu we współczesnej prasie 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cechy felietonu w wybranym tekście współczesnym
<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść <i>Lalki</i> Bolesława Prusa • charakteryzuje warstwy społeczne przedstawione w <i>Lalce</i>: arystokrację, kupiectwo niemieckie, żydowskie, polskie, inteligencję, biedotę • wyjaśnia znaczenie terminów <i>powieść dojrzałego realizmu</i>, <i>świat przedstawiony</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>retrospekcja</i> • omawia świat przedstawiony powieści • odnajduje w powieści elementy światopoglądu pozytywistycznego • opisuje <i>Lalkę</i> jako powieść dojrzałego realizmu • omawia kompozycję powieści 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia idealizm trzech bohaterów: Ignacego Rzeckiego, Stanisława Wokulskiego i Juliana Ochockiego • omawia sposób ukazania miłości przez Prusa • analizuje losy i postawę głównego bohatera jako postaci tragicznej oraz w kontekście światopoglądu pozytywistycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje narrację w <i>Lalce</i> • interpretuje tytuł powieści • odnajduje w powieści topos <i>theatrum mundi</i> i go omawia • analizuje postać Izabeli Łęckiej 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje powieść pod kątem stosunku Prusa do idei pozytywistycznych • podejmuje dyskusję na temat sposobu zakończenia powieści • odnajduje w <i>Lalce</i> elementy języka ezopowego
<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze wydarzenia z biografii Bolesława Prusa • podaje tytuły utworów pisarza • prezentuje ogólnie tematykę twórczości Prusa 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia problematykę poznanych utworów Prusa 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje najważniejsze tematy i motywy w twórczości Prusa 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie twórczości Bolesława Prusa w rozwoju literatury polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat poglądów Prusa w kontekście jego twórczości • bierze udział w dyskusji na temat znaczenia twórczości Prusa w rozwoju literatury polskiej
<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść <i>Zbrodni i kary</i> Fiodora Dostojewskiego • charakteryzuje główne postaci powieści: Raskolnikowa i Sonię 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia teorię Raskolnikowa, która popchnęła go do zbrodni • analizuje przyczyny popełnienia zbrodni przez głównego bohatera • wyjaśnia, na czym polega polifoniczność powieści 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia sposób przedstawienia miejsca akcji (Petersburga) oraz wpływ przestrzeni na głównego bohatera • analizuje konflikt rozumu i wiary uosobiony w postaciach Rodiona Raskolnikowa i Soni 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje znaczenie snów dla wymowy powieści • omawia koncepcję człowieczeństwa zawartą w <i>Zbrodni i karze</i> • analizuje postać Arkadiusza Swidrygajłowa jako sobowtóra Rodiona Raskolnikowa 	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w dyskusji na temat współczesnych problemów etycznych w kontekście filozofii Raskolnikowa • odnosi

					światopogląd głównego bohatera do współczesnych Dostojewskiemu koncepcji filozoficznych
<ul style="list-style-type: none"> • streszcza powieść Balzaka • charakteryzuje XIX-wieczne społeczeństwo francuskie na podstawie <i>Ojca Goriota</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia cechy powieści realistycznej na podstawie utworu Balzaka 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę realizmu topograficznego w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie powieści omawia wpływ środowiska na charakter człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje opis Paryża w <i>Ojcu Goriocie</i> z opisem Warszawy w <i>Lalce</i> • dyskutuje na temat dylematów młodych ludzi, którzy wkraczają w dorosłe życie 	
POZYTYWIZM – NAUKA O JĘZYKU					
<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia i klasyfikuje odmiany języka narodowego • odróżnia odmianę nieoficjalną języka od oficjalnej 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia podstawowe dialekty polszczyzny • wyjaśnia przyczyny powstania języków środowiskowych i zawodowych • podaje cechy stylu pozytywistycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym są spowodowane różnice w języku polskim • charakteryzuje styl literatury pozytywistycznej na przykładach 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób styl literatury pozytywistycznej odzwierciedla światopogląd epoki 	<ul style="list-style-type: none"> • przywołuje szerokie konteksty i nawiązania 	
POZYTYWIZM – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje opinie np. Józefa Bocheńskiego i Jerzego W. Borejszy na temat pozytywizmu 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różnice pomiędzy tekstami obu autorów • przedstawia stosunek Józefa Bocheńskiego do filozofii Auguste'a Comte'a 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje różnice w postrzeganiu pozytywizmu przez obu autorów • na podstawie tekstu Borejszy omawia pozytywną rolę pozytywizmu w budowaniu tożsamości narodowej Polaków 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję dotyczącą roli pozytywizmu w rozwoju kultury polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • przywołuje szerokie konteksty i nawiązania 	
<ul style="list-style-type: none"> • przytacza najważniejsze fakty, sądy i opinie na temat pozytywizmu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia najistotniejsze elementy tradycji pozytywistycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje wnioski dotyczące zagadnień związanych z literaturą pozytywistyczną • określa własne stanowisko w 	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w dyskusji na tematy związane z pozytywizmem i stosuje odpowiednie argumenty 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje odpowiednie konteksty interpretacyjne 	

		kwestii dziedzictwa pozytywizmu	<ul style="list-style-type: none"> w swoich wypowiedziach dokonuje uogólnień, podsumowań i porównań 	wywodzące się z pozytywizmu <ul style="list-style-type: none"> formułuje i rozwiązuje problemy badawcze dotyczące piśmiennictwa pozytywistycznego
POZYTYWIZM – NAWIĄZANIA				
<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje obecność utworów i tematów pozytywistycznych we współczesnej kulturze 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje ślady materialne epoki pozytywizmu w otaczającym świecie 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia elementy światopoglądu pozytywistycznego we współczesnym świecie 	<ul style="list-style-type: none"> omawia aktualność pozytywistycznych koncepcji dotyczących literatury i sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje wybrany utwór, w którym widoczny jest wpływ tematu, motywu, światopoglądu bądź utworu pozytywistycznego
<ul style="list-style-type: none"> streszcza fragment prozy Stefana Chwina porównuje biografie Stanisława Wokulskiego i Stacha W. 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje współczesne realia obecne we fragmencie tekstu Chwina 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym jest parafraza na podstawie tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje zabiegi językowe zastosowane przez pisarza i określa ich funkcje 	<ul style="list-style-type: none"> podjmuje dyskusję na temat sensu tworzenia parafraz literackich
DOPUSZCZAJĄCY Uczeń potrafi:	DOSTATECZNY – to, co na ocenę DOPUSZCZAJĄCĄ, a ponadto: Uczeń potrafi:	DOBRY – to, co na ocenę DOSTATECZNĄ, a ponadto: Uczeń potrafi:	BARDZO DOBRY – to, co na ocenę DOBRĄ, a ponadto: Uczeń potrafi:	CELUJĄCY – to, co na ocenę BARDZO DOBRĄ, a ponadto: Uczeń potrafi:
MŁODA POLSKA – O EPOCE				
<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęcia: <i>modernizm, Młoda Polska, fin de siècle, neoromantyzm, secesja, nirwana,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęcia: <i>indywidualizm, subiektywizm, „sztuka dla sztuki”, filister</i> w kontekście epoki 	<ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować cechy przełomu modernistycznego opisać specyfikę przełomu 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić znaczenie Krakowa w rozwoju modernizmu w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> ocenić, które zjawisko z życia codziennego lub

<p><i>cyganeria</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać, w jakich latach rozwijała się Młoda Polska *• wymienić przemiany społeczne i polityczne 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić etymologię nazw epoki *• opisać przemiany społeczne i polityczne przełomu wieków XIX i XX 	<p>modernistycznego na ziemiach polskich</p> <ul style="list-style-type: none"> *• zanalizować wpływ przemian społecznych i politycznych na kształt nowej epoki 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat wpływu Stanisława Przybyszewskiego na polską bohémę *• sformułować wnioski z analizy wpływu przemian społecznych i politycznych na kształt nowej epoki 	<p>kultury przełomu XIX i XX w. uważa za najbardziej przełomowe lub szczególnie interesujące</p> <ul style="list-style-type: none"> *• zanalizować obrazy Paula Gauguina oraz Carlosa Schwabe w odniesieniu do cech modernizmu *• wypowiedzieć się na temat życia codziennego przełomu wieków XIX i XX
<ul style="list-style-type: none"> • wskazać filozofów, którzy wpłynęli na kształt epoki • wymienić najważniejsze założenia filozofii Fryderyka Nietzschego i Artura Schopenhauera *• podać najważniejsze poglądy Henriego Bergsona 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia: <i>wola</i>, <i>moralność panów</i>, <i>moralność niewolników</i>, <i>nadczłowiek</i> w kontekście filozofii Schopenhauera i Nietzschego • czytać ze zrozumieniem fragmenty traktatów filozoficznych zamieszczone w podręczniku *• wyjaśnić pojęcia: <i>intuicja</i> i <i>pęd życiowy</i> w kontekście filozofii H. Bergsona 	<ul style="list-style-type: none"> • zreferować najważniejsze tezy filozofii Fryderyka Nietzschego i Artura Schopenhauera *• omówić najważniejsze tezy filozofii Henriego Bergsona 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczyny popularności filozofii Arthura Schopenhauera *• podjąć dyskusję na temat filozofii Schopenhauera i Nietzschego 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować ogólne tendencje filozoficzne epoki *• omówić nawiązanie do tez H. Bergsona w wybranej dziedzinie sztuki, na wskazanym przez siebie przykładzie
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia: <i>impresjonizm</i>, <i>secesja</i>, <i>symbolizm</i>, <i>neoromantyzm</i>, <i>dramat naturalistyczny</i> • rozpoznać najważniejsze dzieła sztuki modernistycznej • określić przynależność dzieł sztuki do określonego nurtu • podać informacje na temat stylu 	<ul style="list-style-type: none"> • podać cechy impresjonizmu, symbolizmu oraz secesji i wskazać je na przykładach • wymienić najważniejszych twórców okresu modernizmu (m.in. Claude Monet, Vincent van Gogh, Gustav Klimt, Jacek Malczewski, Stanisław Wyspiański, Antonio Gaudi, 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować architekturę secesyjną i podać jej przykłady ze swojego otoczenia • wymienić tytuły najważniejszych dzieł młodopolskich i modernistycznych • scharakteryzować nowe kierunki w sztuce i zilustrować 	<ul style="list-style-type: none"> • analizować wybrane dzieła sztuki, należące do impresjonizmu i symbolizmu • opisać zmiany, jakie zaszły w teatrze na przełomie wieków XIX i XX *• orientować się w dorobku reformatorów teatru 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić twórczość wybranego artysty modernistycznego *• wymienić istotne dzieła najważniejszych artystów modernistycznych (m.in. Claude Monet,

zakopiańskiego *• orientować się w muzyce przełomu wieków	Edvard Munch, Auguste Renoir, Edgar Degas, Gustave Moreau, Auguste Rodin) *• omówić specyfikę muzyki modernistycznej	je przykładami *• wypowiedzieć się na temat Wielkiej Reformy Teatralnej		Vincent van Gogh, Gustav Klimt, Jacek Malczewski, Stanisław Wyspiański, Antonio Gaudi, Edvard Munch, Auguste Renoir, Edgar Degas, Gustave Moreau, Auguste Rodin) *• referować wpływ Konstantego Stanisławskiego na technikę gry aktorskiej
MŁODA POLSKA – TEKSTY Z EPOKI				
• wyjaśnić pojęcia: <i>symbolizm, impresjonizm, naturalizm, ekspresjonizm</i> *• orientować się w twórczości Stanisława Przybyszewskiego	• wyjaśnić pojęcia: <i>symbolizm, impresjonizm, naturalizm, ekspresjonizm</i> w odniesieniu do literatury *• wymienić tytuły tekstów Stanisława Przybyszewskiego	• wyjaśnić pojęcia: <i>synestezja, „sztuka dla sztuki”</i> w odniesieniu do literatury *• wymienić główne tezy <i>Confiteora</i>	• opisać zastosowanie nowych kierunków w literaturze *• omówić koncepcję artysty i sztuki według Stanisława Przybyszewskiego	• przybliżyć zastosowanie wybranego nowego kierunku w literaturze *• porównać zastosowanie nowych kierunków w sztukach plastycznych i literaturze
• omówić treść wierszy Charles’a Baudelaire’a i Arthura Rimbauda • opisać przeżycia, wynikające z lektury wierszy	• odnaleźć w wierszu <i>Padlina</i> topos <i>danse macabre</i> • wskazać w wierszu <i>Padlina</i> elementy naturalizmu • podać związki pomiędzy treścią wiersza <i>Statek pijany</i> a biografią autora	• opisać funkcję toposu <i>danse macabre</i> w wierszu <i>Padlina</i> • wyjaśnić funkcję naturalizmu w wierszu <i>Padlina</i>	• wyjaśnić przyczynę kontrowersji wokół wiersza <i>Padlina</i> • zanalizować i zinterpretować wiersze Baudelaire’a i Rimbauda	• porównać wiersz <i>Statek pijany</i> z obrazem Ajwazowskiego <i>Statek podczas sztormu</i>
• wyjaśnić pojęcia: <i>dekadent, gwara, folklor</i> • omówić treść wierszy: <i>Koniec wieku XIX; Lubię, kiedy</i>	• scharakteryzować dekadenci światopogląd na podstawie wiersza <i>Koniec wieku XIX</i> • odnaleźć elementy	• wskazać odniesienia do filozofii Schopenhauera w wierszu <i>Koniec wieku XIX</i> • wypowiedzieć się na temat	• zanalizować i zinterpretować podane wiersze Kazimierza Przerwy-Tetmajera • wskazać obecność	• wypowiedzieć się na temat obecności pejzażu i folkloru podhalańskiego w

<p><i>kobieta...; Melodia mgieł nocnych</i></p> <ul style="list-style-type: none"> opisać przeżycia, wynikające z lektury wierszy streścić fragment utworu <i>Na skalnym Podhalu</i> * wskazać w wierszu styl właściwy utworom młodopolskim 	<p>impresjonizmu w wierszu <i>Melodia mgieł nocnych</i></p> <ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat stylizacji gwarowej we fragmencie utworu <i>Na skalnym Podhalu</i> * zrelacjonować opinię badacza literatury na temat twórczości Tetmajera 	<p>sposobu ukazania kobiety w erotyku Tetmajera</p> <ul style="list-style-type: none"> zdefiniować synestezję na podstawie wiersza <i>Melodia mgieł nocnych</i> * zrelacjonować i porównać opinie badaczy literatury na temat twórczości Tetmajera 	<p>instrumentacji głoskowej w <i>Melodii mgieł nocnych</i> i określić jej funkcję</p> <ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat folkloru podhalańskiego na podstawie interpretacji obrazu Gersona * scharakteryzować erotyk Tetmajera na tle obowiązujących wówczas konwencji 	<p>twórczości młodopolan</p> <ul style="list-style-type: none"> * porównać erotyk Tetmajera z rzeźbą Rodina * wykazać, że zarówno <i>Melodia mgieł nocnych</i>, jak i <i>Na skalnym Podhalu</i> są charakterystyczne dla epoki i więcej je łączy, niż dzieli
<ul style="list-style-type: none"> omówić treść wierszy: <i>Kowal</i> i <i>Deszcz jesienny</i> wyjaśnić pojęcia: <i>sonet</i>, <i>symbolizm</i>, <i>wiersz sylabotoniczny</i> opisać przeżycia, wynikające z lektury wierszy * wskazać w wierszu styl właściwy utworom młodopolskim 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać w wierszu <i>Kowal</i> inspirację filozofią Fryderyka Nietzschego wskazać obecność instrumentacji głoskowej w wierszu <i>Deszcz jesienny</i> wyjaśnić cechy wiersza sylabotonicznego na podstawie <i>Deszczu jesiennego</i> * zrelacjonować opinię badacza literatury na temat młodopolskiej twórczości Leopolda Staffa 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnić symbole w wierszu <i>Kowal</i> zinterpretować symbole w wierszu <i>Deszcz jesienny</i> * zrelacjonować i porównać różne opinie badaczy literatury na temat młodopolskiej twórczości Leopolda Staffa 	<ul style="list-style-type: none"> zanalizować i zinterpretować wskazane wiersze na podstawie wiersza <i>Deszcz jesienny</i> wyjaśnić pojęcie <i>psychizacja krajobrazu</i> * wskazać konteksty dla nietzscheanizmu w kulturze * określić, co łączy wiersz Staffa <i>Kowal</i> z obrazem Edwarda Burne'a-Jonesa <i>Pan i Psyche</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać w wierszu <i>Deszcz jesienny</i> cechy właściwe dla młodopolskiego obrazowania i je omówić * wymienić dzieła kultury popularnej, które odwołują się do szeroko rozumianej koncepcji nadczłowieka i wyjaśnić przyczyny popularności takich postaci * porównać <i>Deszcz jesienny</i> Leopolda Staffa z obrazem Camille'a Pissarra, <i>Wyspa Lacroix</i>
<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęcia: <i>impresjonizm</i>, <i>symbolizm</i>, <i>sonet</i>, <i>cykl poetycki</i> omówić treść sonetów Jana Kasprowicza wymienić w wierszach elementy 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać w wierszach elementy symbolizmu i impresjonizmu określić porę dnia/roku w każdym z sonetów * wypowiedzieć się na temat 	<ul style="list-style-type: none"> interpretować symbole obecne w wierszach wskazać i wyjaśnić impresjonistyczną motywację cyklu <i>Krzak dzikiej róży</i> w 	<ul style="list-style-type: none"> dokonać analizy porównawczej wierszy pod kątem różnic w ujęciu tego samego krajobrazu o różnych porach doby 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat sposobu przedstawiania przyrody w poezji młodopolskiej

<p>tatrzańskiego krajobrazu</p> <ul style="list-style-type: none"> *• wskazać w wierszach styl właściwy utworom młodopolskim *• podać nazwiska autorów, dla których inspiracją były góry 	<p>twórczości Jana Kasprowicza</p> <ul style="list-style-type: none"> *• wymienić tytuły tekstów zawierające motyw gór 	<p><i>Ciemnych Smreczynach</i></p> <ul style="list-style-type: none"> *• zrelacjonować opinie badaczy na temat cyklu poetyckiego Jana Kasprowicza *• podać powody, dla których młodopolscy twórcy inspirowali się górskim krajobrazem 	<ul style="list-style-type: none"> *• wskazać inne przykłady cyklów literackich i malarskich *• przygotować młodopolską antologię wybranych dzieł (literackich i malarskich) poświęconych Tatrom i mieszkańcom tego regionu 	<ul style="list-style-type: none"> *• scharakteryzować dwie wizje górskiego krajobrazu: przedstawić w sonetach Kasprowicza i na obrazie Ślewińskiego <i>Fioletowe góry, ośnieżone szczyty, zielona kotlina w Tatrach</i> *• porównać cykl sonetów Kasprowicza z cyklem obrazów <i>Katedra w Rouen</i> Claude'a Moneta *• napisać wstęp do przygotowanej przez siebie antologii poezji
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia: <i>katastrofizm</i>, <i>ekspresjonizm</i>, <i>hymn</i>, <i>franciszkanizm</i> • omówić treść fragmentów hymnu <i>Dies irae</i> i <i>Księgi ubogich</i> • opisać przeżycia, wynikające z lektury wierszy • podać nazwę gatunku literackiego, którego przykładem jest <i>Dies irae</i> • rozpoznać adresata <i>Księgi ubogi</i> *• przedstawić związek pomiędzy pojęciem <i>franciszkanizm</i> a postacią św. Franciszka z Asyżu 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać nawiązania biblijne w utworze <i>Dies irae</i> • zdefiniować katastrofizm w kontekście utworu <i>Dies irae</i> • wytłumaczyć, czym jest franciszkanizm w kontekście <i>Księgi ubogich</i> *• orientować się w problematyce cyklu <i>Ginącemu światu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić symbolikę utworu <i>Dies irae</i> • omówić elementy ekspresjonizmu w utworze <i>Dies irae</i> • wypowiedzieć się na temat nadawcy lirycznego w wierszach <i>Dies irae</i> i <i>Księga ubogich</i> *• zestawić utwór <i>Dies irae</i> z obrazem Fernanda Cormona <i>Kain</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • zanalizować i zinterpretować wskazane utwory Jana Kasprowicza z uwagi na ich treść i formę *• omówić inne przykłady katastrofizmu w literaturze 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat ewolucji postawy wobec świata, konfrontując <i>Księgę ubogich</i> z <i>Dies irae</i> *• przygotować wypowiedź ustną na temat: „Relacje Bóg – człowiek w wybranych utworach literackich różnych epok” • wymienić tytuły kilku filmów lub książek science fiction, w których dominuje

				katastrofizm, i określić, co je różni, oprócz formy, od dzieła Kasprowicza
<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść <i>Wesela</i> Stanisława Wyspiańskiego • omówić genezę <i>Wesela</i> Stanisława Wyspiańskiego • scharakteryzować głównych bohaterów dramatu *• przybliżyć twórczość Stanisława Wyspiańskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać w postaciach dramatu ich pierwowzory • wyjaśnić rolę didaskaliów • wypowiedzieć się na temat relacji pomiędzy chłopstwem a inteligencją • omówić funkcję osób dramatu w kontekście całości • wskazać symbole obecne w dramacie • przedstawić kompozycję <i>Wesela</i> *• zaprezentować kontekst historyczny utworu – wypowiedzieć się na temat rabacji galicyjskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • stworzyć obraz inteligencji i chłopstwa przełomu wieków na podstawie tekstu • omówić odmienność Wernyhory na tle pozostałych osób dramatu • zinterpretować zakończenie utworu • wyjaśnić znaczenie i funkcję symboli obecnych w dramacie • określić funkcję kompozycji <i>Wesela</i> *• zaprezentować kontekst historyczny utworu – wypowiedzieć się na temat krakowskiej szkoły historycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować dialogi postaci realistycznych z osobami dramatu • wypowiedzieć się na temat polskich mitów narodowych, obecnych w dramacie • omówić stylizację gwarową w utworze *• porównać obraz Stanisława Wyspiańskiego <i>Chocholy</i> z treścią dramatu *• określić na podstawie kadru zamieszczonego w podręczniku, jaką rolę w filmie <i>Wesele</i> Wajdy odgrywają scenografia i poszczególne ujęcia 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać w dramacie Wyspiańskiego cechy reprezentatywne dla Młodej Polski • podjąć dyskusję na temat aktualności diagnozy na temat społeczeństwa polskiego, zaprezentowanej w <i>Weselu</i> • porównać finałową scenę dramatu Wyspiańskiego z obrazem Jacka Malczewskiego <i>Melancholia</i> *• napisać recenzję adaptacji filmowej <i>Wesela</i> w reżyserii Wajdy z omówieniem sposobu, w jaki reżyser oddał atmosferę dramatu
<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść I tomu <i>Chłopów</i> Stanisława Władysława Reymonta • scharakteryzować głównych bohaterów utworu *• przedstawić dalsze losy głównych bohaterów powieści 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić strukturę społeczną wsi, zaprezentowaną w utworze • scharakteryzować obyczaje i obrzędy ukazane w powieści • wypowiedzieć się na temat narracji w powieści • wskazać obecność tendencji artystycznych epoki w dziele 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować symbolikę powieści *• prześledzić sposób ukazania motywu wsi we wszystkich dotąd omawianych epokach literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • zanalizować motywacje zachowań opisanych w <i>Chłopach</i> • omówić stylizację gwarową, zastosowaną przez pisarza *• wskazać w <i>Chłopach</i> cechy epopei i porównać powieść z <i>Panem Tadeuszem</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić tendencje artystyczne epoki w dziele Reymonta *• porównać obraz Chełmońskiego z adekwatnymi fragmentami powieści <i>Chłopi</i>

	Reymonta *• wymienić tytuły utworów literackich z motywem wsi z różnych epok			
<ul style="list-style-type: none"> • streścić <i>Ludzi bezdomnych</i> Stefana Żeromskiego • wymienić głównych bohaterów utworu • zaprezentować biografię Tomasza Judyma *• wypowiedzieć się na temat twórczości Stefana Żeromskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować problematykę społeczną utworu • omówić kompozycję powieści • scharakteryzować głównych bohaterów • wypowiedzieć się na temat narracji <i>Ludzi bezdomnych</i> • wskazać przykłady użycia przez pisarza techniki impresjonistycznej i naturalistycznej *• zrelacjonować opinię wybranego badacza na temat <i>Ludzi bezdomnych</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat symboliki utworu • omówić symbolikę tytułu i interpretować „bezdomność” bohaterów w znaczeniu dosłownym i metaforycznym • omówić cechy powieści młodopolskiej na przykładzie utworu Żeromskiego *• podać argumenty potwierdzające tezę, że Tomasz Judym to bohater romantyczny 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat wyborów dokonywanych przez Tomasza Judyma • omówić przykłady użycia przez pisarza techniki impresjonistycznej i naturalistycznej *• porównać obraz Antoniego Kozakiewicza z adekwatnym fragmentem <i>Ludzi bezdomnych</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenić wybór Tomasza Judyma *• podjąć dyskusję na temat aktualności problematyki moralnej powieści *• zaprezentować wybrany utwór podejmujący kwestie aktualnych problemów społecznych w kontekście <i>Ludzi bezdomnych</i>
<ul style="list-style-type: none"> • streścić <i>Jądro ciemności</i> • scharakteryzować Kurza *• wypowiedzieć się na temat twórczości Josepha Conrada 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić obraz kolonializmu zaprezentowany w powieści • wypowiedzieć się na temat narracji <i>Jądra ciemności</i> *• omówić inne dzieło literackie lub filmowe, obnażające prawdę o europejskim kolonializmie 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić metaforyczne znaczenie podróży podjętej przez Marlowa • omówić symbolikę powieści • wyjaśnić tytuł utworu *• zinterpretować <i>Jądro ciemności</i> jako powieść antykolonialną *• wyjaśnić, jakie możliwości ukazania obcej kultury daje film i pod jakimi względami może uzupełnić obraz wyłaniający się z dzieła literackiego 	<ul style="list-style-type: none"> • zanalizować postawę i poglądy Kurza • zinterpretować ostatnie słowa wypowiedziane przez Kurtza *• przywołać konteksty literackie lub filmowe, dotyczące problemu zła w człowieku 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenić zachowanie Marlowa w trakcie jego rozmowy z narzeczoną Kurtza i umotywić swoje zdanie *• podjąć dyskusję na temat zła w człowieku *• na podstawie różnorodnych kontekstów analizować różne przyczyny ujawniania się zła w człowieku
MŁODA POLSKA – NAUKA O JĘZYKU				
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia: <i>akt komunikacji, synonim, eufemizm, wulgaryzm, etymologia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • dobrać właściwy wyraz do konkretnej sytuacji komunikacyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować na przykładach sposób eksponowania sfery uczuciowej w literaturze Młodej 	<ul style="list-style-type: none"> • określić wpływ wieloznaczności na jakość komunikatu 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształcić komunikat wieloznaczny na

<ul style="list-style-type: none"> • dostrzec odcienie znaczeniowe w grupie synonimów *• wymienić cechy stylu modernistycznego 	<ul style="list-style-type: none"> *• scharakteryzować wybrane cechy stylu modernistycznego 	<p>Polski</p> <ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować etymologię wybranych słów utworu • wyjaśnić na przykładach sposób zastosowania technik naturalistycznej i impresjonistycznej w literaturze *• analizować wybrane utwory pod kątem stylu właściwego dla modernizmu 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić techniki wprowadzania muzyczności do literatury na wybranych przykładach *• omówić styl danego autora modernistycznego 	<p>jednoznaczny</p> <ul style="list-style-type: none"> *• porównać styl wybranych autorów modernistycznych
MŁODA POLSKA – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE				
<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować opinie, przedstawione w podanych fragmentach *• wskazać inne teksty zawierające opinie o Młodej Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia: <i>sztuka wysoka</i>, <i>kultura niska</i>, <i>sztuka masowa</i> • porównać opinie obu autorów na temat sztuki młodopolskiej *• zestawzić wyszukane przez siebie teksty krytyczno- lub historycznoliterackie z opiniami przytoczonymi w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać w kulturze Młodej Polski początki nowoczesnej kultury *• rozpoznać retoryczną organizację wypowiedzi na podstawie fragmentów tekstów Romana Zimanda i Czesława Miłosza 	<ul style="list-style-type: none"> • wyrazić swoją opinię, dotyczącą tezy Czesława Miłosza o słabości artystycznej literatury młodopolskiej • podjąć dyskusję na temat aktualności literatury młodopolskiej *• wyrazić opinię dotyczącą przyczyn, zdiagnozowanej przez Czesława Miłosza, nietrwałości literatury młodopolskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować własną opinię na temat omówionej epoki wraz z jej uzasadnieniem *• podjąć dyskusję na temat wartości sztuki masowej
<ul style="list-style-type: none"> • odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie *• przytoczyć najważniejsze fakty, sądy i opinie dotyczące treści z zakresu rozszerzonego 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać najważniejsze konteksty *• posłużyć się najważniejszymi kontekstami dotyczącymi treści z zakresu rozszerzonego 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciągać wnioski • określić własne stanowisko *• uargumentować własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumować i porównać *• interpretować wymagany materiał z zakresu rozszerzonego 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze *• rozpoznawać aluzje literackie i symbole kulturowe
MŁODA POLSKA – NAWIĄZANIA				
<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać wpływy modernizmu we współczesnej kulturze *• podać przykłady wpływu modernizmu na kulturę współczesną 	<ul style="list-style-type: none"> • opisać początki kultury masowej i jej rozwój do dnia dzisiejszego *• omówić przykłady wpływu modernizmu na kulturę współczesną 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić osiągnięcia techniczne i naukowe wywierające wpływ na współczesność *• podać przykłady aluzji i nawiązań współczesnych do 	<ul style="list-style-type: none"> • określić, w jaki sposób modernizm ukształtował współczesną cywilizację *• zanalizować i zinterpretować wybrany tekst kultury nawiązujący do modernizmu 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać funkcjonowanie tych samych motywów zaczerpniętych z modernizmu w różnych utworach

		wybranych dzieł modernistycznych		literackich *• podjąć dyskusję na temat aktualności światopoglądu modernistycznego w świecie współczesnym
<ul style="list-style-type: none"> • streścić fragment tekstu Antoniego Kępińskiego <i>Melancholia</i> • zrelacjonować treść fragmentu utworu Paktofoniki <i>Chwile ulotne</i> • wypowiedzieć się na temat hip-hopu *• rozpoznać aluzje literackie 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić przyczyny nastrojów pesymistycznych, dotyczących współczesnego człowieka • wskazać w utworze <i>Chwile ulotne</i> motyw konfliktu artysta – filister *• podać związki między różnymi aspektami utworu Paktofoniki (estetycznym, etycznym i poznawczym) 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać melancholię, opisaną przez Kępińskiego z postawami dekadentkami • zestawić utwór Paktofoniki z deklaracjami modernistycznych artystów *• wskazać konteksty literackie i filmowe, dotyczące kondycji człowieka we współczesnym świecie 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać współczesne ujęcie melancholii z obrazem Jacka Malczewskiego <i>Melancholia</i> *• omówić wybrane konteksty literackie i filmowe, dotyczące kondycji człowieka we współczesnym świecie 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję dotyczącą samotności współczesnego człowieka *• wypowiedzieć się na temat sposobu ujęcia współczesnych lęków w kulturze popularnej
<ul style="list-style-type: none"> • opisać fotografię Stevena Meisela • wypowiedzieć się na temat secesyjnej twórczości Gustava Klimta 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać na fotografii cechy sztuki secesyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać fotografię z wybranymi obrazami Gustava Klimta 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć swoją opinię na temat relacji pomiędzy fotografią a secesyjną twórczością Gustava Klimta 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję dotyczącą różnicy pomiędzy inspiracją a kopią
<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować fragment utworu Konopielka *• rozpoznać aluzje literackie 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować narratora fragmentu *• wskazać związki między różnymi aspektami utworu (estetycznym, etycznym i poznawczym) 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić światopogląd bohaterów fragmentu *• przytoczyć konteksty dotyczące obrazu wsi we współczesnej kulturze i filmie 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać fragment <i>Konopielki</i> z treścią pierwszego tomu <i>Chłopów</i> Reymonta pod względem sposobu przedstawienia mieszkańców wsi *• zanalizować wybrany utwór współczesny (literacki bądź filmowy) dotyczący wsi 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję stylizacji gwarowej *• podjąć dyskusję na temat funkcjonującego współcześnie stereotypu wsi
<ul style="list-style-type: none"> • streścić utwór <i>Moralność pani Dulskiej</i> Gabrieli Zapolskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić problematykę dramatu <i>Moralność pani Dulskiej</i> • omówić relacje pomiędzy członkami rodziny Dulskich 	<ul style="list-style-type: none"> • zanalizować postawę głównej bohaterki • omówić kreacje aktorskie 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat aktualności postawy określanej mianem dulszczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat zasadności przesunięcia czasu akcji przez reżysera teatralnego
<ul style="list-style-type: none"> • streścić film F. Coppoli <i>Czas</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać historię przedstawioną 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować tytuł filmu 	<ul style="list-style-type: none"> • przeanalizować postawy 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na

<p><i>Apokalipsy</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować głównych bohaterów • zaprezentować informacje na temat wojny wietnamskiej ukazanej w filmie 	<p>w filmie z treścią <i>Jądra ciemności</i> Josepha Conrada</p>		<p>bohaterów przedstawionych w filmie</p> <ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat scenografii, montażu i gry aktorskiej • interpretować plakat filmowy 	<p>temat zasadności przeniesienia fabuły w czas wojny wietnamskiej</p>

III. Przedmiotem oceniania są wiadomości, umiejętności oraz postawy ucznia na lekcjach języka polskiego, a zwłaszcza:

- wypowiedzi ustne na zadany temat;
- prace pisemne sprawdzające opanowanie wiadomości i umiejętności w różnej formie (wypracowanie, sprawdzian wiadomości, sprawdzian wiedzy o języku, dyktando, test sprawdzający umiejętność czytania ze zrozumieniem, analiza i interpretacja utworu itp.);
- prace pisemne domowe;
- praca ucznia na lekcji (udział w dyskusji, recytacje, aktywność itp.);
- wykonywanie zadań domowych w różnej formie (notatka, samodzielna interpretacja tekstu, przygotowanie/wyszukanie utworów lub ich fragmentów na zadany temat, projekt i prezentacja itp.);
- wykonywanie dodatkowych zadań samodzielnie przez ucznia (prezentacje wyszukanych i opracowanych materiałów źródłowych, referaty itp.);
- kartkówki sprawdzające wiadomości z ostatnich trzech tematów lekcyjnych;
- sprawdziany znajomości lektur;

IV. Kryteria oceniania prac pisemnych w formie wypracowania oraz wypowiedzi ustne przygotowujące do matury:

W oparciu o kryteria zapisane w Informatorze o egzaminie maturalnym z języka polskiego na stronie:

http://cke.edu.pl/images/EGZAMIN_MATURALNY_OD_2015/Informatory/2015/Jezyk-polski.pdf

będą oceniane następujące prace:

- a) rozprawka - poziom podstawowy
- b) interpretacja utworu poetyckiego - poziom podstawowy
- c) wypowiedź argumentacyjna - poziom rozszerzony
- d) interpretacja porównawcza - poziom rozszerzony
- e) dłuższa wypowiedź monologowa ustna

Obowiązuje następujący przelicznik punktów na oceny:

100-90 % - bardzo dobry

89-75% - dobry

74-61% - dostateczny

60 -50% - dopuszczający

49-0% - niedostateczny

V. Ujednolicony sposób oceniania sprawdzianów, prac klasowych, wypracowań, czytania ze zrozumieniem, lekturówek:

100-90 % - bardzo dobry

89-75% - dobry

74-61% - dostateczny

60 -50% - dopuszczający

49-0% - niedostateczny

Przy ustalaniu oceny bieżącej z innych form sprawdzających umiejętności i wiedzę nauczyciel stosuje ustalony wcześniej i podany uczniom sposób przeliczania punktów na oceny bieżące, uwzględniając stopień trudności zadań. Może on się różnić od wymienionego wyżej.

VI. Szczegółowe kryteria oceniania dłuższej wypowiedzi ustnej (omówienie wskazanego tematu, zagadnienia itp.)

DOPUSZCZAJĄCY	DOSTATECZNY – to, co na ocenę DOPUSZCZAJĄCĄ, a ponadto:	DOBRY – to, co na ocenę DOSTATECZNĄ, a ponadto:	BARDZO DOBRY – to, co na ocenę DOBRĄ, a ponadto:	CELUJĄCY – to, co na ocenę BARDZO DOBRĄ, a ponadto:
<ul style="list-style-type: none"> – uczeń przedstawia podstawowe informacje (zagadnienia, utwory, postacie, terminy) – wyjaśnia pojęcia w sposób odtwórczy i niepełny – potrafi przedstawić temat przynajmniej w 50% – dopuszczalne błędy rzeczowe i odchodzenie od tematu – wypowiedź krótka, fragmentaryczna – uczeń przedstawia fakty, postacie, teksty itp. w dowolnej, często przypadkowej kolejności, jednak w sposób niezakłócający zrozumiałości wypowiedzi – uczeń stara się mówić 	<ul style="list-style-type: none"> – uczeń w większości zna, rozumie i przedstawia informacje związane z tematem – prawidłowo lokalizuje utwory i postacie – wyjaśnia terminy i pojęcia w sposób odtwórczy, lecz własnymi słowami – podejmuje próbę interpretowania omawianych tekstów kultury – stara się uzasadniać własne sądy i opinie – stwierdzenia odnosi do konkretnych utworów – popełnia drobne błędy 	<ul style="list-style-type: none"> – temat omówiony w sposób wyczerpujący, wykorzystane ważne wiadomości – przedstawianie tekstów w sposób problemowy – materiał rzeczowy dobierany trafnie, interpretowany i komentowany prawidłowo – uzasadnianie sądów i stwierdzeń na podstawie utworów literackich i innych tekstów kultury – prezentowane zagadnienia (fakty, teksty, postacie itp.) mają ścisły związek z tematem – w wypowiedzi pojawiają się poprawnie zbudowane 	<ul style="list-style-type: none"> – zagadnienie omówione w sposób pełny, pogłębiony, – uczeń zna, dobrze rozumie i obszernie przedstawia materiał (fakty, pojęcia, utwory, zagadnienia) w ścisłym związku z tematem – wykorzystuje konteksty – samodzielnie kojarzy fakty i informacje, wyciąga wnioski – ocenia i wartościuje – poprawnie buduje argumenty i odnosi do omawianych tekstów kultury – przemyślana kompozycja wypowiedzi – wyraźnie zaznaczony punkt 	<ul style="list-style-type: none"> – uczeń dąży do erudycyjności wypowiedzi – wychodzi poza treści programowe – cytuje, przytacza, powołuje się na sądy i opinie autorytetów – oryginalna forma, funkcjonalna wobec tematu (np. z elementami happeningu)

<p>polszczyzną oficjalną</p> <ul style="list-style-type: none"> – stara się zachować styl adekwatny do sytuacji komunikacyjnej – dopuszczalne błędy językowe w stopniu niezakłócającym komunikatywności wypowiedzi – słownictwo ubogie 	<p>rzeczowe, odchodzi od tematu</p> <ul style="list-style-type: none"> – wypowiedź krótka, ale zawierająca kluczowe dla zagadnienia informacje – wypowiedź na ogół uporządkowana – uczeń stara się zachować logiczną kolejność przedstawiania wiadomości – styl na ogół poprawny, adekwatny do sytuacji komunikacyjnej; dopuszczalne błędy – niezbyt bogate, ale wystarczające słownictwo – dopuszczalne błędy językowe: składniowe, frazeologiczne – posługiwanie się terminologią niezbędną do omówienia tematu 	<p>argumenty</p> <ul style="list-style-type: none"> – wypowiedź zorganizowana, z wyraźnie zaznaczonym wstępem (punktem wyjścia, tezą itp.) i uporządkowanym rozwinięciem – widoczne dążenie do porządkowania i scalania informacji – wypowiedź w miarę płynna, komunikatywna – styl poprawny, zgodny z sytuacją komunikacyjną – język na ogół zgodny z normą polszczyzny mówionej (przeważnie poprawny w zakresie wymowy, fleksji, leksyki, frazeologii) – zróżnicowane słownictwo, stosowanie terminologii związanej z zagadnieniem – uczeń stara się przestrzegać etykiety językowej i stosuje środki językowe typowe dla określonej formy wypowiedzi ustnej (np. przemawianie, przekonywanie, zwracanie się do rozmówcy) – stosuje środki językowe podkreślających własne sądy i opinie – sygnalizuje przytaczania zdań (opinii, sądów) cudzych 	<p>wyjścia i rozwijanie myśli w logiczny, konsekwentny sposób</p> <ul style="list-style-type: none"> – przejrzystość i czytelność wywodu – zamknięcie wypowiedzi wnioskami – próby nadania wypowiedzi oryginalnej formy, funkcjonalnej wobec tematu – uczeń przestrzega zasad poprawności języka mówionego w zakresie wymowy, fleksji, leksyki, frazeologii i składni – przestrzega zasad etykiety językowej – posługuje się bogatym słownictwem, stosuje terminologię właściwą dla omawianego zagadnienia 	
---	--	---	--	--

